

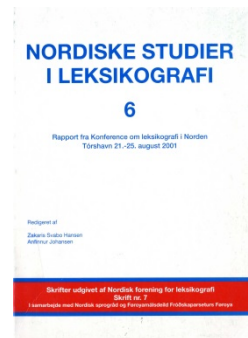
NORDISKE STUDIER I LEKSIKOGRAFI

Titel: Ordboken och värderingarna

Forfatter: Eija-Riitta Grönros

Kilde: Nordiske Studier i Leksikografi 6, 2003, s. 101-108
Rapport fra Konference om leksikografi i Norden, Tórshavn 21.-25. august 2001

URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/nsil/issue/archive>

© Nordisk forening for leksikografi

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre Nordiske studier i leksikografi (1-5) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Ordboken och värderingarna

This article deals with the different expectations and controversial requirements the editors of a standard-language dictionary are faced with in their work. The background for this article is the feedback the Basic Dictionary of the Finnish Language has received. People's attitudes and values affect their expectations of a dictionary: which keywords they consider important or unnecessary, what kind of language they regard as prejudiced, derogatory, etc. The conception of the world of a dictionary does not therefore correspond to that of all readers. As for experts, they may have different opinions of how a certain word should be explained, which is why lexicographers often have to take sides, even though they did not want to do so. Criticism against a dictionary and the examples it includes may also result from criticism against language use itself, i.e. that the language use described in the dictionary and the attitudes it reflects exist in general. However, a dictionary has to describe the use of words; it cannot censor e.g. the phraseology related to words.

När en ordbok beskriver språket, beskrivs även den omgivande världen på samma gång. När ordboken förklarar ord och beskriver deras användning i olika sammanhang, berättar den samtidigt om människors tänkesätt, attityder och värderingar. Hur mycket påverkar då ordboksförfattarna den bild som skapas? Kan eller får de påverka bilden – eller tvärtom: kan de låta bli att påverka den? När vi säger att vi utarbetar en deskriptiv ordbok, vad beskriver vi och vad låter vi bli att beskriva: hurdana uppslagsord väljer vi, hur förklarar vi dem, med hurdana exempel belyser vi deras användning?

I denna artikel behandlar jag frågor som tangerar de här sakerna främst ur vår egen ordboks synvinkel, Suomen kielen perussanakirja ('Finsk basordbok'). Frågorna har uppstått dels när ordboken recenserats och diskuterats, dels i samband med redaktionens interna funderingar och när artiklar om enskilda ord skrivits eller ändrats. Finsk basordbok är en enspråkig ordbok över allmänspråket och den tryckta upplagan i tre delar utkom åren 1990–94 och en version på cd-rom år 1997; för närvarande görs en ny cd-rom-version.

Jag ska behandla saken med hjälp av några enskilda ord som emellertid samtidigt representerar större grupper.

Val av uppslagsord

Det man kunde se i recensionerna var att människorna i det moderna samhället kan leva i mycket varierande världar: trots att informationen och informationsförmedlingen har ökat mycket under de senaste åren, lever vi ändå – eller kanske just därför – i vitt skilda världar beroende på ålder, kön, utbildning, yrke, hobbyer och ekonomisk situation. Den äldre generationens manliga recensenter kritiserade till exempel det att exotiska frukter och överlag nya ord inom den kulinariska branschen hade tagits med; sådana ord hör enligt dem inte till det centrala ordförrådet i finskan. De här orden kan man emellertid möta på tidningarnas matsidor. Den här kritiken riktades dels mot ordens innehåll, dels deras ofta utländska

språkdräkt: i en finsk ordbok borde det, enligt dem, inte finnas ren engelska eller ord på något annat främmande språk (det vill säga sådana ord som *aioli*, *rambutani* 'rambutan' och *kroissantti* 'croissant' samt till exempel *cheerleader* och *gay*). Det förekommer allt fler lånord som ser främmande ut i finska texter. Det blir allt svårare att dra en gräns mellan en ordbok över allmänspråket och en ordbok över främmande ord, och i valet av sådana uppslagsord i allmänspråket kan man inte stödja sig på något annat kriterium än hur allmängiltiga förekomsterna är. För den yngre generationen är de nya lånorden inte i första hand "främmande ord"; för dem kan många ord som den äldre generationen uppfattar som "vanliga ord" vara mer främmande. En ordbok borde uppnå konsensus som tillfredsställer de olika världsbilderna.

Ibland kan det finnas konkurrerande termer som också tagits i bruk. Nämnden för medicinsk terminologi använder termen *uskomuslääkintä* (det betyder 'alternativmedicin' men är på svenska ordagrant "föreställningsmedicinering"). Ordet är befogat ur skolmedicinsk synvinkel: vården baserar sig inte på undersökta fakta utan på föreställningar. Ur utövarnas synvinkel kan ordet emellertid ses som pejorativt: utgående från det botar vården alltså inte utan den tros bota. De som håller på med de här behandlingsmetoderna använder själva uttrycket *vaibtoehtolääkintä* (det är ordagrant 'alternativmedicin'). Det finns med andra ord två olika synsätt på samma sak; en deskriptiv ordbok måste beakta båda synvinklarna.

Förklaringar

Problemen med sådana "konkurrerande synvinklar" hänför sig ofta till förklaringar. Vi håller på att lägga till uppslagsordet *meänkieli* (som betyder 'tornedalsfinska') i nästa version av ordboken, men det är inte alldeles enkelt att förklara ordet i och med att experterna inte är eniga om det är en dialekt eller ett språk. I vårt manuskript hade vi först förklaringen 'finsk dialekt som talas i Tornedalen på svenska sidan', men den godkändes inte av dem som anser att det är ett eget språk. Som en kompromiss föreslog vi formuleringen 'finsk dialekt som talas i Tornedalen på svenska sidan och som är ett officiellt minoritetsspråk i Sverige', trots att formuleringen inte är bra som en förklaring eftersom den på sätt och vis ger encyklopedisk information. Förklaringen godtas ändå inte av språkstatusanhängarna eftersom ordet dialekt nämns. Efter diskussionerna föreslog den expert som talade för språkstatus formuleringen 'språkform som ligger nära finskan och som talas i Tornedalen i Sverige och som räknas som ett officiellt minoritetsspråk'. En expert som var anhängare av dialektstatusen föreslog 'finska som talas i Tornedalen i Sverige'. Samma problem att välja återstår: enligt den förra är *meänkieli* inte finska, det är alltså ett särskilt språk, enligt den senare är det finska, alltså en dialekt. Om vi tar någondera, tar vi ställning. En ordbok är det enda ställe där problemet konkretiseras och på det här sättet drivs till sin spets, eftersom det där krävs ett klart ställningstagande. I forskning och skriftliga funderingar finns det gott om plats för att behandla saken och föra fram olika aspekter och till och med låta allt vila på presentationen av materialet. På grund av ordboksförklaringens stereotypa form "ett sådant och sådant x" har man inte möjlighet att kringgå problemet vad "x" är. Och vad redaktören än må välja, har han ändå enligt en del personer valt fel.

Även när det gäller förklaringar av mindre termbetonade ord kan det finnas färgade ställningstaganden. En kritiker fäste uppmärksamhet vid artikeln *saiippuaoppera* i vår bok. Ordet betyder 'tvålopera' eller nuförtiden kanske vanligare 'såpopera', en typ av TV-serier. Ordet förklaras så här:

saippuaoppera tyhjämpäiväisen sentimentaalinen television sarjafilmi, elokuva tms.
tvålopera intetsägande, sentimental seriefilm, film eller dylikt på tv.'

Förklaringen känns verkligen som om den litet väl starkt tog ställning om man till exempel jämför den med den definition som finns i *The New Oxford Dictionary of English* (1998) där en neutral genre beskrivs:

soap opera a television or radio drama serial dealing typically with daily events in the lives of the same group of characters.

Däremot är inte heller förklaringen i *Svensk ordbok* (1999) så neutral:

tvålopera TV-serie med banal och insmickrande handling (ofta av melodramatiskt slag)

Det är möjligt att ordet, när det lånats in, fått en mer negativ innebörd än det ursprungliga engelska uttrycket. Eller så har förändringen skett i det engelska begreppet: i en del äldre engelska ordböcker sägs det nämligen i slutet av förklaringen: "often in a sentimental, melodramatic way". Om ordet också hos oss uppträder enbart som en etikett på en genre måste redaktörerna kanske vara försiktiga när de väljer beskrivande adjektiv.

Ensidiga exempel?

Den kritik som riktas mot exemplen verkar ofta bero på att upphovsmännen och läsarna ser olika på exemplens uppgift. Alltid är det inte heller klart om kritiken riktas mot exemplet för att det finns i en ordbok eller mot det faktum att det språkbruk som exemplet beskriver, existerar.

Ibland har det kommit kritik att exemplen ger en felaktig eller alltför negativ bild av saken. Om detta kan sägas att kritiken ibland är befogad, ibland obefogad. Jag nämner två exempel, orden *ruotsinsuomalainen* (som betyder både 'sverigefinsk' och 'sverigefinländare') och *äitipuoli* 'styvmor'. I artikeln har uppslagsordet *ruotsinsuomalainen* två exempel, vilkas uppgift är att peka på ordets substantiviska och adjektiviska användning: *ruotsinsuomalaisen kielivaikkeudet* 'sverigefinländarnas språksvårigheter' och *ruotsinsuomalainen järjestö* 'en sverigefinsk organisation'. Det är naturligtvis det första exemplet som fått kritik. Sverigefinländarna har frågat om "språksvårigheter" är en väsentlig sak och den enda sak som förknippas med dem. Förklaringen är naturligtvis den att när ordet blev vanligare under 1960–70-talen (ordet fanns nämligen ännu inte i den äldre finska ordboken som kom ut på 1950-talet) behandlade de texter, ur vilka man tog exemplen, till stor del de problem som dåvarande immigranter hade. Problemen hade utan tvekan ofta med språksvårigheter att göra. Situationen är nu en helt annan. När man nu letar efter ordet i korpusar kommer också där andra samband fram. Det är med andra ord befogad att ändra exemplet.

Det har också kommit klagomål på att vi när det gäller ordet *äitipuoli* 'styvmor', förutom förklaringen, bara har exemplet *Satujuen ilkeä äitipuoli* 'den elaka styvmodern i sagorna'. Det här har tolkats som en alltför negativ beskrivning av styvmödrar. I korpusen över finska språket förekommer ordet 41 gånger och av dem har bara två belägg neutral innebörd; alla övriga är på något sätt negativa. Det adjektiv som oftast förekommer i ordets närhet är *ilkeä* 'elak' och det nästvanligaste är *paha* 'ond'; övriga är till exempel *petollinen* 'sveckfull', *liebakoiva* 'fjäskande'

och *murbattu* 'mördad'. I många exempel refererar man antingen direkt eller bildligt till just den elaka styvmodern i sagorna. Exemplet utgör alltså en väsentlig del av ordets användning och det är motiverat att det finns med. En sak som ytterligare beskriver uttryckets bildlighet och inverkan av sagotraditionen är att det i svenskan till och med finns det bildliga adjektivet *stymoderlig*. Något sådant finns inte i finskan, men samma ton lever i samband med substantivet. Att det inte finns fler än ett exempel i artikeln betyder naturligtvis inte att det inte finns annan användning. Förklaringen berättar snarast om ordets denotativa betydelse och exemplen belyser olika konnotationer.

Genomförs jämställdheten?

Det man kanske mest talat om de senaste åren är representationen av orden *mies* 'man' och *nainen* 'kvinna' i ordboken och de exempel som sammanhänger med de här orden. Just i de här sammanhangen har det ofta blivit oklart om det är ordboken eller språkbruket som kritiseras. Kritiken har även delvis gått i kors: i ett examensarbete kom man fram till den slutsatsen att vår ordbok är sexistisk på gammaldags vis och att den uttrycker kvinnohat, däremot konstaterades det i en artikel som representerar forskning i mannens ställning och roller att bilden av mannen i ordboken är negativ. Samma bok kan läsas på många sätt.

Man har till exempel förundrat sig över att den artikel som beskriver ordet *mies* 'man' är över dubbelt så lång som den artikel som handlar om ordet *nainen* 'kvinna'; det här har man antagit spegla redaktörernas inställning till de här orden. Ändå är beläggen på ordet *mies* 'man' i textkorpusen över finska språket dubbelt fler än på ordet *nainen* 'kvinna'. Det här beror i sin tur på att det hör mycket mer fraseologi till ordet för man än till ordet för kvinna. Det här märks oundvikligen också i ordboken.

Det har också sagts att ordboken framställer mannen i ett mer fördelaktigt sken än kvinnan, eftersom man till ordet *mies* 'man' kopplar fraser i vilka mannen framstår som en mätare på positiva egenskaper. Ordboken är med andra ord fördomsfull och den påstås stöda och upprätthålla stereotypier och lära ut dem till nya generationer. Den vedertagna fraseologi som hör till ordet *mies* 'man' har gamla anor från den tid då rolltänkandet och mans- och kvinnobilden var annorlunda än nuförtiden: *hän kesti sen kuin mies* 'han tog det som en man', *se on miehen pubetta* 'så talar en riktig karl', *teki miehen työn* 'han jobbade som en hel karl' och så vidare. Motsvarande fraser finns inte om kvinnor. Sådana uttryck som hänför sig till mannen är fortfarande levande i språket; de används antingen när man stöder sig på gamla attityder eller utan att tänka på deras egentliga betydelse. De kan alltså inte utelämnas ur ordboken. När man beskriver språkbruket, måste bilden stämma överens med modellen. En ordbok kan knappast förbättra världen. Kringen och morden i världen skulle inte ta slut även om vi utelämnade sådana ord ur ordboken. Inte heller försvinner gamla uttryck och ännu mindre attityderna om vi blundade för dem. Det är få människor som pluggar nya uttryck med hjälp av en ordbok; där kollar man oftast vad något uttryck man hört betyder. En ordbok är en beskrivning av det som redan finns. I det språkbruk som beskrivs i Finsk basordbok och i Nykysuomen sanakirja ('Nufinsk ordbok'), som är 40 år äldre, finns det många skillnader: uttryck och ord har fallit ur bruk, nya har fötts, uttryckens stilvärde har förändrats med mera. Allt det här har hänt i det levande språket utan ordböcker under den tid som förflutit mellan de båda ordböckerna.

I skrivelserna har man inte bara tagit i med orden *mies* 'man' och *nainen* 'kvinna' som

uppslagsord utan också undersökt i vilken grad de här orden förekommer i exempel relaterade till artiklar om andra ord. Det har ofta dragits felaktiga slutsatser. Man har tänkt att om bara ordet man eller kvinna uppträder i samband med ett visst adjektiv hör det ihop med eller har man velat koppla det till bara det ena könet (till exempel *juoppo mies* 'en suput till karl', *hassabtanut vanha nainen* 'en gaggig gammal gumma'). Så är det förstås inte. Om ordet bara används om det ena könet, står det i förklaringen. Om en sådan restriktion inte ges är exemplet bara ett exempel på ett adjektiv som kan kopplas till det huvudord som avser en person. I finska språket kan samma ord ofta vara både adjektiv och substantiv och därför behövs det ofta ett exempel på den adjektiviska användningen där det finns ett adjektivattribut plus ett huvudord. Man måste koppla ett ord som betyder man, kvinna, flicka eller pojke till det adjektiv som karakteriserar en person. I varje exempelsats kan man inte upprepa båda könen, alla åldersgrupper och så vidare och i alla sammanhang låter det inte naturligt att använda huvudordet *ihminen* 'människa'.

Det är ändå skäl för redaktörerna att vara uppmärksamma så de inte i onödan stöder ensidiga attityder och stereotyper. Det är en sak att ta med liknande uttryck som de nyss nämnda, som belyser ordets användning men en annan att lägga värdeladdade exempel till uppslagsorden, som inte är vedertagen fraseologi. Man kan till exempel fråga sig om det lönar sig att i samband med ordet *söpöläinen* 'goding' ge exemplet *hänellä oli vaalea söpöläinen sihteerinä* 'han hade en blond goding som sekreterare'. Stöder vi inte då den gamla stereotypin om en dum blondin som förgyller den manlige direktörens liv, vilket inte ger en speciellt saklig bild av en yrkesgrupp som utför viktigt arbete. Det finns ingen språklig orsak för orden *söpöläinen* 'goding' och *sihteeri* 'sekreterare' att uppträda i samma mening. Ändå kan meningen gott och väl vara tagen ur det levande livet. Alla autentiska exempel passar inte som exempelsatser i ordböcker av många olika orsaker. I dem kan ingå personliga ställningstaganden, fördomar, rasistiska attityder och så vidare. Redaktören kan naturligtvis inte heller föra fram sin egen smak eller egna åsikter när han väljer exempel.

Nyanser och undertoner

De uppslagsord som uttrycker rasism, fördomar, skymf med mera får markeringen *nedsettande uttryck*. Inte heller det här är enkelt: vad är nedsättande och enligt vem? Om det finns olika uppfattningar, vems syn är då den rätta? I Finland har det de senaste åren talats mycket om ordet *neekeri* 'neger'. En del människor – särskilt den äldre generationen – tycker fortfarande att ordet är neutralt, andra anser att ordet alltid är nedsättande. Med stöd av textkorpusen kan man säga att det även i skrift finns både en neutral och nedsättande användning. I vår ordbok har ordet i fråga hittills haft stilmarkören "enligt vissa nedsättande" och i nästa upplaga kommer det här att ändras till en litet starkare form, nämligen "ofta nedsättande". Ett absolut ställningstagande i någondera riktning kan inte ges som ett allmänt råd. Ändå är det så att om någon grupp känner att en benämning är en skymf är det svårt att påstå att det inte är det. Även om man själv tycker ordet är neutralt måste man beakta att det kan såra någon. Ett centralt problem är emellertid det att man på det här sättet råkar i en ond cirkel: den nya term som valts för att ersätta den gamla får snabbt samma belastningar som hört ihop med det gamla ordet. Nedsättande färgning hör ju sist och slutligen inte ihop med själva ordet utan med hur och i vilken situation det används och vilka föreställningar som kopplas till det. Ordboken måste, när det gäller sådana frågor, vara mycket noggrann och försiktig för i sådana fall kan ordboken ha verklig makt; i Finland har

man i en del rättegångar som behandlat ärekränkning uttryckligen hänvisat till en ordbok som avgörande bevis.

Allas känslor och synvinklar kan ändå inte beaktas. De senaste åren har både det ena och andra uttrycket i den politiska korrekthetens namn befarats såra någon. Det har till och med kommit kritik för att ordet *roskakala* ('ogräsfisk, fisk som är värdelös som matfisk') ingår i ordboken. Enligt den person som kritiserade sårar det här ordet fiskar i allmänhet. I större utsträckning har man till exempel krävt att man i stället för ordet *potilas* 'patient' borde tala om *asiakas* 'kund' och om *oppija* 'inlärare' i stället för *oppilas* 'elev'. Det är svårt att se något fel på de gamla orden. Allt kan man inte gå med på.

Det talas också då och då om annan klassificering enligt stilnivå i ordboken än sådan som uttrycker nedsättande språkbruk. Vi har även fått feedback som gått ut på att inte alls markera uttrycken som vardagsspråk eller talspråk, det vill säga som avvikande från allmänspråket, utan allt borde presenteras likvärdigt och man borde låta ordboksanvändaren avgöra stilnivån själv. Klassificeringen har setts som maktutövning, och vi har fått frågan om vem som får bestämma om ordet är vardagligt. Olika människor kan ha olika uppfattning om vad som är vardagligt beroende på ålder, utbildning, yrke, dialektbakgrund och så vidare. Klassificeringen av ordboken är på sätt och vis statistikuppgifter som meddelar ett visst medelvärde av hur de flesta människor upplever ett visst ords nyans. Problemet är också det att på det här området förändras språket mycket snabbt och det som i dag är vardagsspråk kan inom de närmaste åren vara normalt allmänspråk. I ordboken måste man alltså på den här punkten göra mycket noggranna och ofta återkommande omvärderingar. Likväl är det nödvändigt att märka ut de här språkliga nyanserna, för de är en viktig komponent i språket. Det är inte fråga om ordbokens vilja att styra människornas val av ord utan en strävan efter att betjäna användarna så bra som möjligt: alla synonymer är inte nyansmässigt likvärdiga och därför måste ordboken berätta vilken synonym som är vanligast i en viss kontext. Ett ord som uttrycker en lekfull eller avspänd stil i ett allvarligt sammanhang, till exempel i en nyhet om en olycka, ger lätt ett komiskt eller till och med groteskt intryck. Därför är beskrivningen av det sammanhang ordet används i lika betydelsefull som betydelsen när man beskriver ett ord.

Rekommendationer

I ordboken finns det också normer och olika rekommendationer med hjälp av vilka man leds till ett bättre uttryck. En del grundar sig på språkets system och då kan det vara fråga om till exempel felaktiga former med avseende på avledning eller morfologi. En del grundar sig emellertid på överenskommenheten och sådana är det möjligt att ändra på. Många regler har man genom åren ändrat på med beslut från finska språknämnden. När användningen av en form man tidigare uppfattat som felaktig visar sig ha fått stor spridning och man kan därtill peka på ett speciellt behov eller fog för att formen används är det klokare att acceptera användningen än att hålla fast vid anvisningen för anvisningens skull.

I ordboken finns det också sådana rekommendationer som hänvisar till ett mer korrekt uttryck i stället för ett som ursprungligen är felöversatt eller som i övrigt bygger på en missuppfattning. I finska språket använder man ofta uttrycket *reivata kurssia* (ordagrant "reva kursen") i betydelsen 'ändra kurs, byta riktning'. Det här baserar sig på en felanvänd seglarterm: i segling kan man *reivata purjeita* ('reva segel') genom att förminska seglens ytvidd, men inte "reva kursen". Ofta klagas det i tidningarnas spalter för allmänheten och i språkbyråns rådgivning på att uttrycket används fel. Även i ordboken ges rådet att använda

ett bättre uttryck. Man kan åter fråga sig: vems sanning är den rätta? Borde man tänka på seglingsexperternas känslor eller på den stora skara människor bland vilka det bildliga uttrycket lever sitt eget liv? Verbet *reivata* 'reva' har dessutom redan lösgjort sig från uttrycket och betyder förändring i allmänhet; man kan även se sådana samband som *reivata politiikkaa* (alltså 'ändra politik' men ordagrant "reva politik" och *reivata ruokailutottumuksia* ('ändra matvanor', ordagrant "reva matvanor"). Om en stor grupp människor förstår det bildliga uttrycket på ett viss och likadant sätt kan vi då säga att de har fel? Var går gränsen mellan ett felanvänt ord och ett ord som fått en ny betydelse?

Slutligen

I ordboksarbetet behövs det ständiga omvärderingar för att inte upprepa gammalt när en ny tid redan infunnit sig. Det är också skäl att idka självkritik. Det här gäller såväl ordens betydelser och nyanser som de exempel som finns för att åskådliggöra ordets användning. Men det är också viktigt att förhålla sig kritisk till kritik utifrån. Utgående från en människas eller en grups åsikt kan man inte börja ändra på beskrivningen. En allmän ordbok är oundvikligen en ordbok för majoriteten av människorna: man tecknar upp de vanligaste, mest utbredda och kända betydelserna hos ordet, stilnivåerna markeras enligt de associationer de oftast ger och i exemplen dokumenterar man ordens vanligaste användning. Det motsvarar inte alltid den enskilda människans egen abstrakta "ordbok". Den värld och det språkbruk den beskriver behagar inte heller alltid alla. I den kritik man får måste man i alla fall göra skillnad mellan när det kritiserar ordboken och när det kritiserar verkligheten, det vill säga sådant språkbruk är. Man ska inte överdriva ordbokens betydelse som något som lär ut olika språkbruk. Ordboken är en beskrivning av språket och språkbruket och som sådan är den enligt många tvungen att beskriva användningssätt som uttrycker fel attityd. Ordboken är en spegel som speglar den omgivande verkligheten och såsom uttrycket lyder: "Skyll inte på spegeln om ansiktet är snett".

Litteratur

- CD-Perussanakirja*. 1997. Uusin tieto nykysuomen sanoista. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 94. Programming Lingsoft Oy. Förläggare Oy Edita Ab.
- Nykysuomen sanakirja*. 1951–61. Porvoo: WSOY.
- Suomen kielen perussanakirja I–III*. 1990–94. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 55. Helsinki: Oy Edita Ab.
- Svensk ordbok*. 1999. Utarbetad vid Språkdata, Göteborgs universitet. Tredje reviderade upplagan. Norstedts Ordbok.
- The New Oxford Dictionary of English*. 1998. Oxford University Press.

Översättning till svenska av Silva Lindberg.

